

Sentrale tema og begreper: Hume 1 (13.04)

Mens du leser, skriv et svar og et sitat eller sidetall på **alle fem** spørsmålene.

Grunnleggende konsepter i Hume

1. Hva er likhetene og forskjellene på inntrykk og idéer, og hvordan er de relatert til persepsjoner?
2. Hva er forskjeller og likheter mellom hukommelsen og forestillingsevnen i Humes fremstilling?

Relatert til **Skeptisisme**:

3. «Det er ingen forskjeller mellom Descartes' og Humes forhold til skeptisisme.» Begrunn hvorfor dette er en rimelig, ev. urimelig, påstand.
4. I «Hume's scepticism» spør R. J. Fogelin: «To what extent was Hume a sceptic?», og han svarer: «This question does not admit of a direct answer.» (s. 111). Klargjør hvordan forholdet mellom Hume og skeptisisme bør forstås. Trekk gjerne inn eksempler som er relevante (induksjon, kausalitet, etc.) og typer av skeptisisme (pyrrhoskeptisisme, «mildnet» skeptisisme [mitigated scepticism], etc.; se Fogelin (s. 111f)).

Relatert til Hume sin **Epistemologi**:

5. Hvorfor tror vi mennesker, ifølge Hume, på kausalitet, numerisk identitet og så videre når vi ikke har gode grunner for det? Hvordan kan Hume i det hele tatt begrunne å leve som et vanlig menneske gitt at det er en illusjon å tro at vi har innsikt i forbindelsene selv i de mest dagligdagse hendelser?

Sentrale begreper til skoleeksamen

Dualisme/Monisme	Metafysikk
Dygd	Ontologi
Empirisme	Rasjonalisme
Epistemologi	Realisme
Estetikk	Skeptisisme
Fronesis	Substans
Idealisme	Teleologi
Materialisme	

Pensum

- David Hume (2009) *En avhandling om menneskets natur*. Overs. Malmanger, Ringen og Vestre. (Oslo: Pax)
 - Del I: «Om Idéer ...», ss. 31 – 49

- Del III: «Om kunnskap og sannsynlighet,» del I - VIII. ss. 89 – 119.
- Del IV: (Avsnitt VII - Avslutning av denne bok)

Alle disse utdragene er fra Humes *Treatise (En avhandling . . .)*, Bok I. De to første utdragene er sentrale i argumentasjonen hans. Ole Martin har skrevet om konteksten for den tredje:

Hume (2009) Del IV (Avsnitt VII - Avslutning av denne bok), ss. 245 - 253. Her adresserer Hume sin egen skeptisisme, og drøfter hva den består i og hvilke konsekvenser den kan og bør få. Hume ender opp med en mildnet skeptisisme skapt av skapt av kampen mellom instinktet til å forme oppfatninger på tynt grunnlag på den ene siden, og fornuftens påfølgende nedbrytning av grunnlaget for disse oppfatningene på den andre siden.

Ikke minst er denne delen av Humes tekst relevant for teksten fra Fogelin - Hume's Scepticism. Anbefales!

- Anthony Kenny (2008) *The Rise of Modern Philosophy*. Oxford: OUP. Kap. 3: «From Hume to Hegel.» (ss. 80-90), Kap. 4: “Knowledge” (ss. 151-156) & Kap. 6 Metaphysics, ss. 204 – 207.

Kenny er ingen stor fan av Humes filosofi, men han skriver som vanlig godt og sympatisk om hans liv og verk i «From Hume to Hegel.» Jeg tok også med det lille som står om Adam Smith og Reid for å fylle ut litt om det oppsiktsvekkende fenomenet som kalles "The Scottish Enlightenment" - en enorm og nyskapende intellektuell produksjon i et lite land i en ganske kort periode. (<https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofScotland/The-Scottish-Enlightenment/>)

I Kap. 4: “Knowledge” (ss. 151-156) er det tydeligere at Kenny ikke er en fan av Hume, men dette er uansett nyttig for å gi et omriss av hva Hume er ute etter i første del av *Treatise*.

I Kap. 6 Metaphysics (ss. 204 – 207) får vi en første smak på det som kanskje er Humes viktigste bidrag til filosofien: et forsøk på å bryte med nedarvede forestillinger om kausalitet.

- Robert J. Fogelin (1993) «Hume's Scepticism.» *The Cambridge Companion to Hume*. David Fate Norton (ed.) (Cambridge: Cambridge UP) ss. 90-116.

Fogelin svarer på hva Humes skeptisisme egentlig består i - hva er dens natur? - og på hvordan denne skeptisismen henger sammen med andre aspekter av Humes filosofi. En svært god artikkel som også relaterer seg til Humes refleksjoner på sidene 245- 253.